

CONSELL
COMARCAL
DEL
MARESME

L'Observatori de
Desenvolupament Local

Informació trimestral

SITUACIÓ LABORAL DE LES ACTIVITATS TURÍSTIQUES

Segon trimestre de 2010

Promoció Econòmica
Observatori de Desenvolupament Local del Maresme
Octubre 2010

Introducció

L'objectiu d'aquest informe no és més que analitzar l'evolució de la situació laboral de les *Activitats Turístiques* a la comarca del Maresme a partir de les variables ocupació, activitat econòmica, atur registrat i contractació laboral.

Cal tenir present que quan parlem d'*Activitats Turístiques* fem referència conjunta a les activitats 55, 56 i 79 de la Classificació Catalana d'Activitats Econòmiques 2009 que corresponen, respectivament, als *Serveis d'allotjament*, *Serveis de menjars i begudes* i *Agències de viatges i operadors turístics*, que són les tres divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Parlem de l'Hostaleria quan ens referim a les divisions 55 i 56 conjuntament.

Context econòmic actual

El context de crisi segueix afectant de forma directa el mercat laboral, tant a escala catalana com comarcal. És cert però que, en el cas del Maresme, la conjuntura ha estat favorable aquest trimestre; l'atur registrat ha disminuït respecte el primer trimestre de l'any mentre que l'ocupació i la contractació han augmentat, com, de fet, podíem esperar aquest trimestre per la forta influència del subsector turístic al conjunt de la comarca. Bo i això, no cal perdre de vista que les variacions interanuals segueixen sent negatives; l'atur segueix creixent i l'ocupació i la contractació disminuint.

Tot seguit veurem quina ha estat l'evolució global de les activitats turístiques a la comarca el segon trimestre de l'any.

Ocupació i Activitat Econòmica

Aquest segon trimestre de l'any l'ocupació en les activitats turístiques ha augmentat respecte el primer trimestre, tant si ens referim a l'ocupació assalariada com a l'autònoma (vegeu taula T.1). Així mateix, i com també és més que habitual, el nombre d'empreses ha augmentat en aquest període.

D'acord amb els registres de l'INSS, les empreses dedicades a les activitats turístiques són, a finals d'aquest trimestre 1.584, un 14,37% més que el primer trimestre de l'any i un 1,47% respecte el mateix període d'un any abans. Quant als ocupats, en són 10.145 d'assalariats i 3.303 d'autònoms. En ambdós casos l'ocupació ha crescut respecte el primer trimestre de l'any. Els ocupats assalariats han augmentat un 20,40% i els autònoms un 5,66%. Interanualment, els ocupats assalariats han disminuït un 2,43% mentre que els autònoms experimenten un lleu creixement del 0,52%.

Aquest trimestre les empreses de les activitats turístiques han representat el 13,02% del total de comptes de cotització registrats al Maresme davant de l'11,71% que representaven el primer trimestre de l'any degut al creixement del nombre entre ambdós períodes. Per altra

banda, els ocupats assalariats en les activitats turístiques suposen l'11,86% sobre el total d'assalariats al règim general de la Seguretat Social davant del 10,18% que representaven el primer trimestre de l'any. El pes dels autònoms ocupats en aquestes activitats és del 9,43% mentre que el trimestre passat era del 9,02%.

T.1 Activitats turístiques. El Maresme. 2n trimestre 2010*

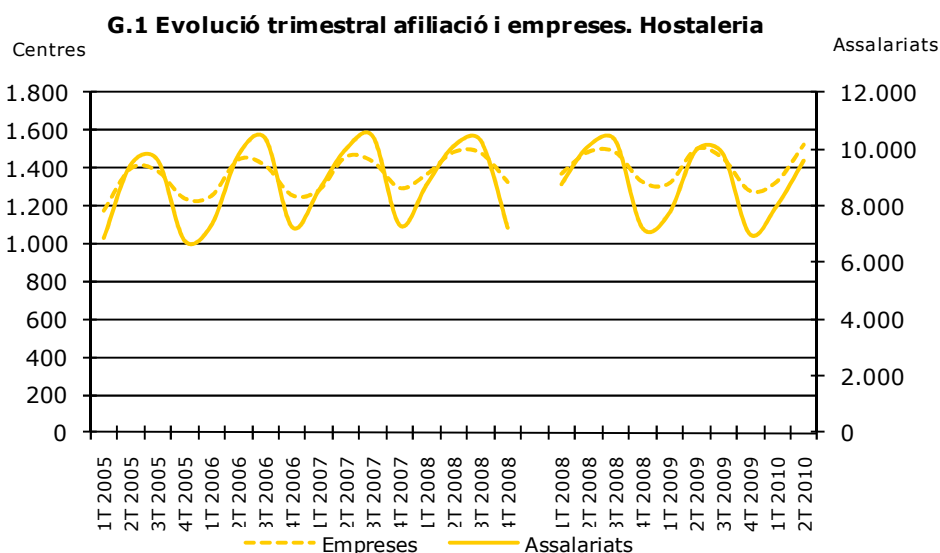
Nom	2n trimestre 2010		
	Empreses	Assalariats	Autònoms
55-Serveis d'allotjament	169	3634	139
56-Serveis de menjar i begudes	1360	5981	3025
79-Agències de viatges i operadors turístics	55	530	139
Total activitats turístiques	1.584	10.145	3303
Variació intertrimestral (%)	14,37%	20,40%	5,66%
Variació interanual (%)	1,47%	-2,43%	0,52%
TOTAL COMARCAL (totes activitats)	12.158	85.530	35.008

*data de referència últim dia de cada trimestre

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

La importància de cada divisió econòmica queda clarament dibuixada en la taula anterior on veiem que la divisió de *Serveis de menjar i begudes* aglutina, com és habitual, el nombre més elevat de comptes de cotització, assalariats i autònoms.

Hostaleria

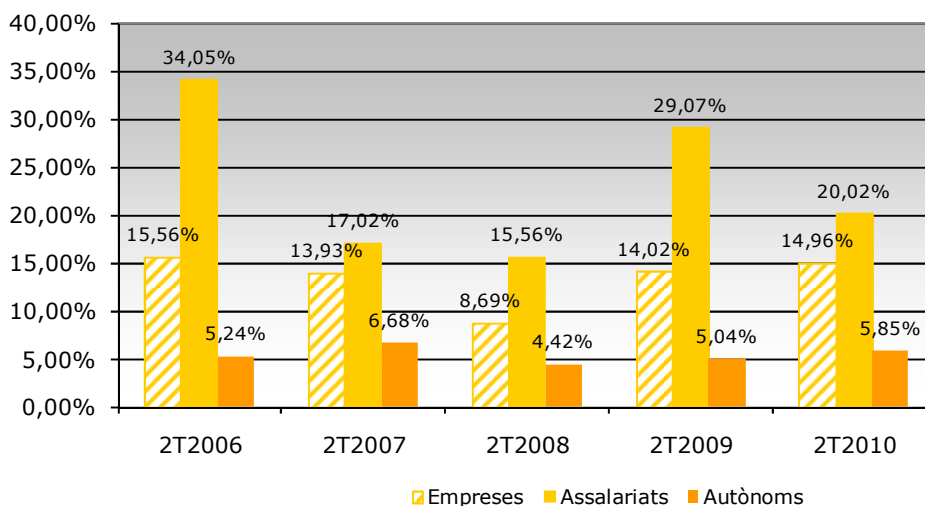
Font: ODLM

En el gràfic anterior (gràfic 1) podem veure l'evolució concreta de la secció econòmica de l'*Hostaleria*¹. És evident l'alta estacionalitat d'aquest sector d'activitat que segueix uns cicles d'auges i depressions molt definits, com molt bé queda palès en el gràfic G.1. L'època forta de l'hostaleria a la comarca s'esdevé el segon i tercer trimestre de l'any. Precisament és durant el segon trimestre quan l'ocupació en el sector creix amb més intensitat així com també el nombre d'empreses del sector.

Així, aquest trimestre i respecte de l'anterior, el nombre de treballadors ocupats assalariats en l'*Hostaleria* així com els treballadors autònoms i el nombre de centres de cotització ha augmentat. El gràfic G.2 permet apreciar que el creixement intertrimestral ha estat pels treballadors assalariats menys intens que el registrat el segon trimestre del 2009 respecte del primer. Pels autònoms i pels comptes de cotització ha estat superior.

G.2 Variació % trimestral d'ocupats i empreses Hostaleria, segons trimestres

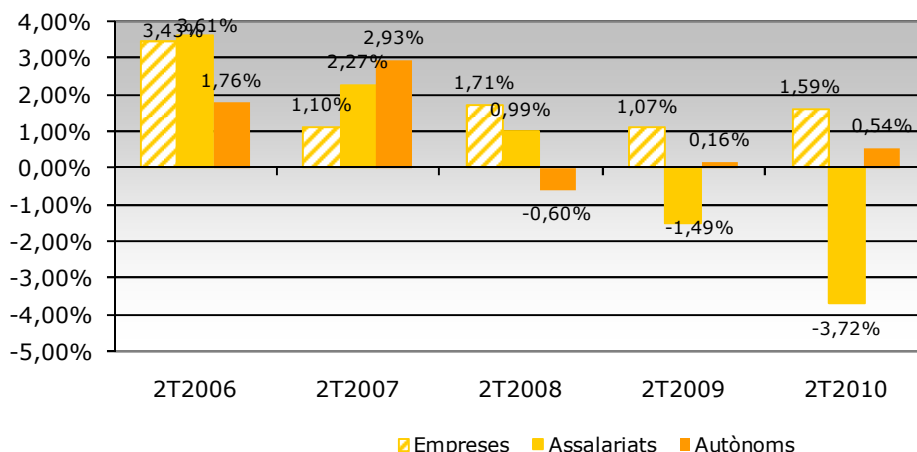
Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Les variacions interanuals, per la seva banda, mostren evolucions divergents. Mentre que el nombre d'empreses i de treballadors autònoms creix respecte el segon trimestre d'un any abans (un 1,59% i 0,54% respectivament) els ocupats assalariats disminueixen un 3,72%. Així doncs, si bé s'ocupa a més persones respecte el primer trimestre de l'any el context de crisi fomenta cautela entre els empresaris i no es contracta com en anyades anteriors.

¹ Secció Hostaleria: conformada per les divisions econòmiques 55-Serveis d'allotjament i 56-Serveis de menjar i begudes. Recordem que en aquest document s'analitzen les activitats 55, 56 i 79 (Agències de viatges i operadors turístics) que són divisions econòmiques amb una clara vinculació amb el turisme. Adoptem la nomenclatura *Activitats turístiques* per fer referència a aquestes tres activitats conjuntament i *Hostaleria* quan ens referim a les activitats 55 i 56 plegades.

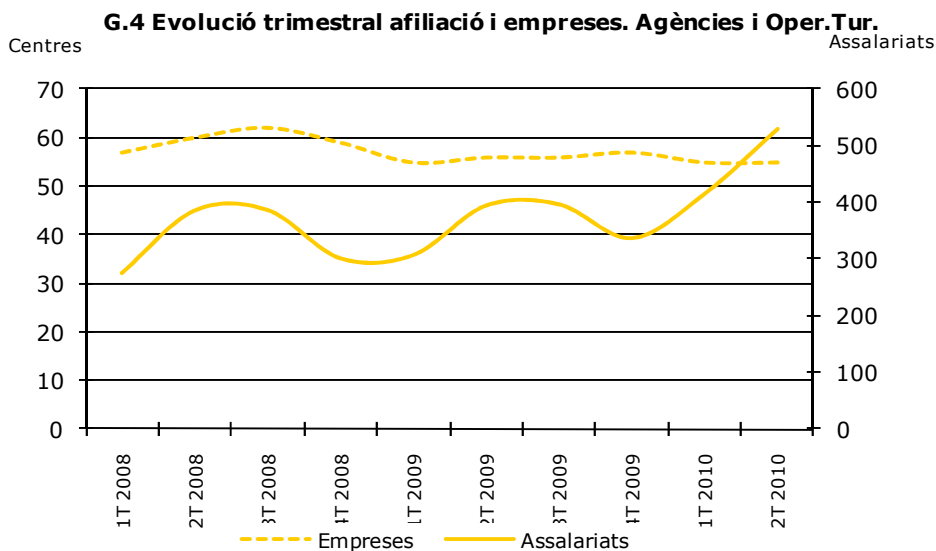
G.3 Variació % anual ocupats i empreses Hostaleria

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Agències de viatges i operadors turístics

En el cas de la divisió de les *Agències de viatges i operadors turístics* també presenten una certa estacionalitat tal i com queda palès en el gràfic que segueix, més marcada en el cas de l'ocupació que de les empreses.

Font: ODLM

L'evolució intertrimestral ha estat globalment positiva; si bé el nombre d'empreses no ha crescut sí que ho ha fet amb intensitat l'ocupació assalariada (+27,71%) i més lleument l'ocupació autònoma (1,46%). L'evolució interanual indica un creixement important de l'ocupació assalariada del 34,52% i un descens dels comptes de cotització (-1,79%) mentre que l'ocupació autònoma es manté igual.

Estructura productiva/empresarial

Bo i les variacions experimentades sembla que les característiques estructurals del teixit empresarial de les *Activitats Turístiques* canvien molt poc de manera que segueixen caracteritzant-se per la seva reduïda dimensió; el 88,32% d'aquestes empreses –el 90,46% el primer trimestre- són microempreses, és a dir, empreses que ocupen un màxim de 10 treballadors. L'empresa petita, d'entre 11 i 50 treballadors, representa el 10,03% (el 8,30% el trimestre passat) de les empreses de les activitats turístiques, un 1,57% l'empresa mitjana (un 1,01% el primer trimestre) i només un 0,06% l'empresa gran (0,21% el període anterior).

T.2 Afiliacions i comptes de cotització segons grandària del centre de cotització - 2n trimestre 2010							
Tram d'assalariats	I - HOSTALERIA				79-Agències de viatges i operadors turístics		Grandària empresa
	55-Serveis d'allotjament		56-Serveis de menjar i begudes				
	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses	Afiliats	Empreses	
1-5	137	65	2.297	1081	77	37	Microempresa
6-10	143	18	1.412	190	61	8	
11-25	545	31	1.091	72	108	7	Empresa petita
26-30	193	7	113	4	0	0	
31-50	1.340	32	198	5	34	1	Empresa mitjana
51-100	768	12	407	7	96	1	
101-250	508	4	0	0	154	1	Empresa gran
251-500	0	0	463	1	0	0	
501-750	0	0	0	0	0	0	
Total	3.634	169	5.981	1.360	530	55	
Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dot de Treball							

Font: elaboració Observatori Desenvolupament Local del Maresme a partir del Dpt. de Treball

Així doncs, la distribució dels assalariats per grandària de l'empresa és la següent: un 40,68% estan ocupats en la microempresa, un 35,70% en la petita empresa, un 19,05% ho estan en l'empresa mitjana i un reduït 4,56% estan ocupats en l'empresa gran.

Atur registrat

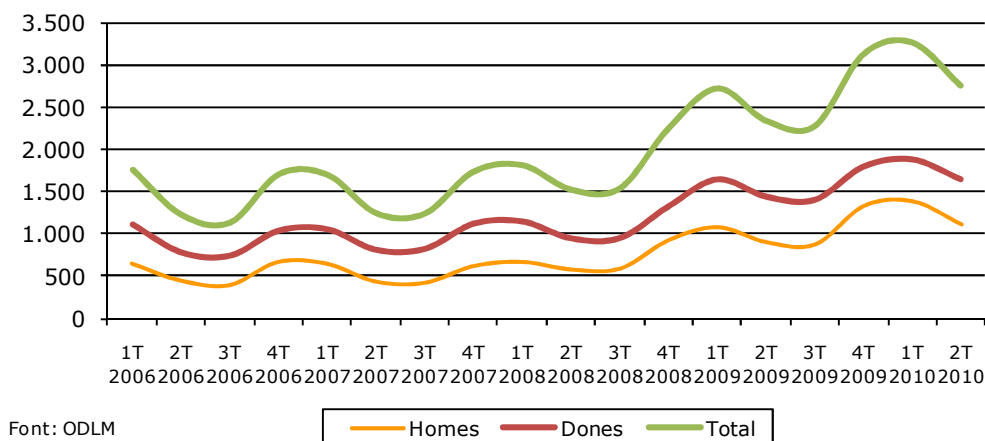
L'atur registrat és una altra variable indicadora de l'estat en què es troba el mercat de treball. Des de finals de 2008 la desocupació no ha parat de créixer pel conjunt de la comarca i només ho ha fet en comptades ocasions en els cas de les *Activitats turístiques* coincidint amb períodes de més auge de l'activitat.

En el gràfic G.5 s'evidencia l'estacionalitat de l'atur en l'*Hostaleria*, cosa que es dona, de fet, pel conjunt de les *Activitats turístiques*. De fet, el dibuix de les línies és l'oposat a aquell que hem vist amb anterioritat per l'ocupació. Per tant, és una estacionalitat lligada de manera directa amb els períodes de major activitat del sector.

La crisi ha tingut el seu impacte en les activitats turístiques com ho ha tingut també en d'altres activitats. Bo i això, com dèiem, els cicles d'estacionalitat no han desaparegut si bé el volum d'aturats ha anat *in crescendo*, com molt bé queda palès en el gràfic G.5.

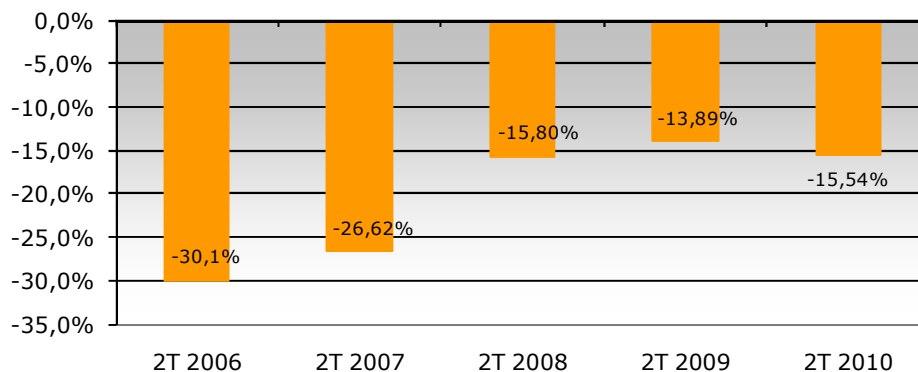

**G.5 Evolució trimestral de l'atur registrat a l'Hostaleria per sexes.
El Maresme 2006-2010**

Així, en el cas de l'Hostaleria i respecte el trimestre passat, i com ja és habitual l'atur registrat ha disminuït i ho ha fet en un 15,54%. Dels darrers tres anys aquest és el que registra un major descens respecte el primer trimestre de l'any. Aquest descens es deu als cicles estacionals de l'activitat.

G.6 Variació % trimestral de l'atur registrat a l'Hostaleria

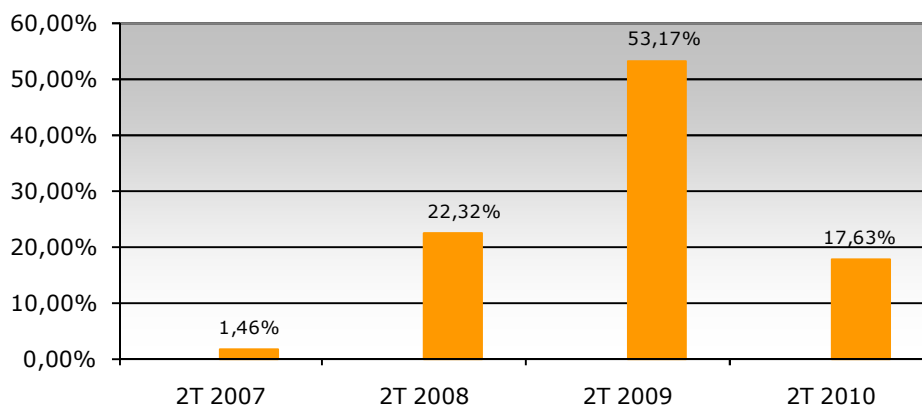

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Ara bé, en termes interanuals l'atur registrat segueix creixent com a conseqüència del desfavorable context econòmic actual (vegeu gràfic 7). Aquest trimestre l'increment interanual ha estat del 17,63%. Si bé és cert que segueix augmentant també ho és que l'ascens de l'atur és molt més moderat que el registrat, en termes interanuals, el segon trimestre del 2009.

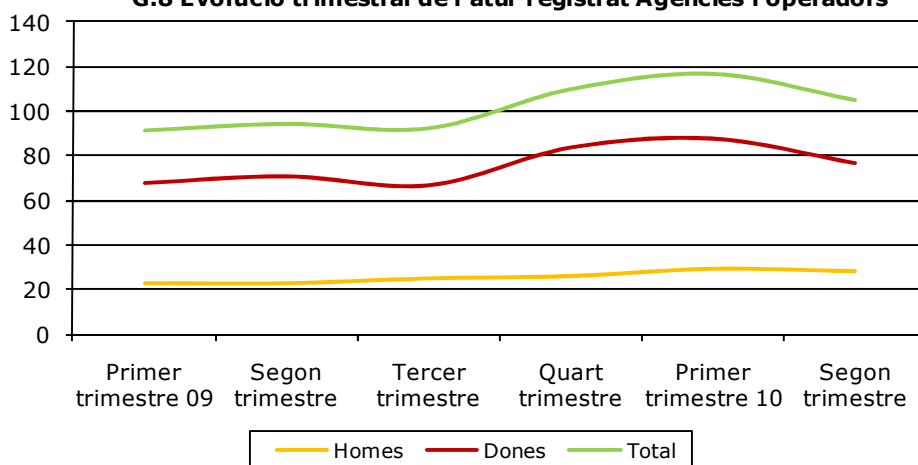
G.7 Variació % interanual de l'atur registrat a l'Hostaleria

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

En el cas de les *Agències de viatges i operadors turístics* l'atur registrat ha seguit també una tendència a la baixa. Aquest trimestre l'activitat ha experimentat un descens de la desocupació del 10,25% si bé, en termes interanuals, l'atur augmenta un 11,70%.

G.8 Evolució trimestral de l'atur registrat Agències i operadors

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

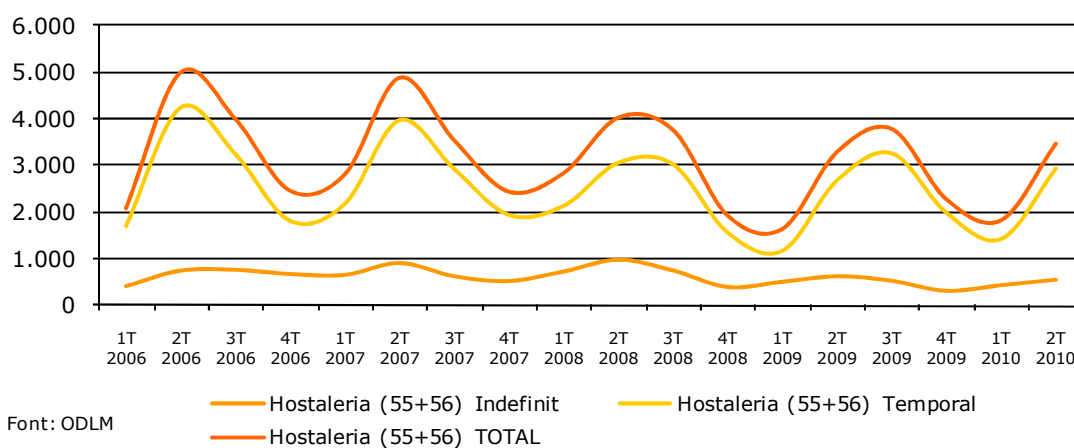
Contractació laboral

Aquesta variable, bo i no ser molt robusta, ens serveix per veure l'evolució a grans trets i dibuixar tendències. Així, en el gràfic següent, gràfic 9, podem observar com la contractació en l'*hostaleria* segueix estant molt influenciada per la forta estacionalitat de l'activitat del sector i que la línia tendencial segueix essent a la baixa. Les línies evolutives són, de fet, les oposades a aquelles que dibuixen les de l'atur registrat. És a dir, quan l'atur disminueix la contractació augmenta. De tota manera, no podem establir relacions directes i exactes entre ambdues variables per aspectes metodològics diversos.

Aquest trimestre, com era d'esperar, la contractació ha augmentat en l'*hostaleria* un 88,47%, increment protagonitzat tant per la contractació indefinida (+26,45%) com per, especialment, la contractació temporal (+107,45%). En termes interanuals, la contractació també ha augmentat (+5,44%) pel creixement de la contractació temporal (+9,47%), bo i el descens de la contractació indefinida (-11,95%).

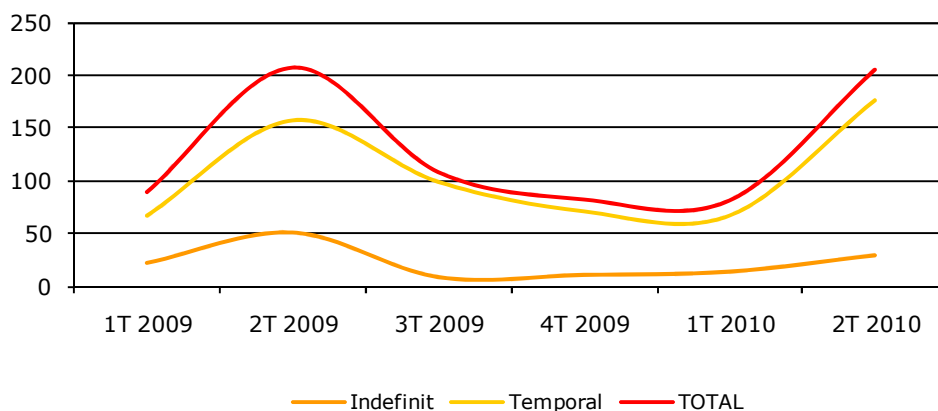
**G.9 Evolució trimestral de la contractació a l'Hostaleria.
El Maresme, 2006-2010**

En el cas de l'activitat *Agències de viatge i operadors turístics*, el còmput total indica augment de la contractació en termes intertrimestrals i descensos en termes interanuals. Respecte el trimestre passat l'increment ha estat molt intens, del 153,08%, ja que han estat molt importants els increments en la contractació indefinida (+107,14%) i en la temporal (+162,68%). Interanualment, el descens ha estat del 0,96%, reducció que es deu a la davallada de la contractació indefinida (-42%) bo i el creixement de la contractació temporal (+12,10%) (vegeu gràfic 10).

G.10 Evolució del tipus de contractació Viatges i Operadors, 2009-2010

Font: Observatori de Desenvolupament Local del Maresme

Conclusió

Tot i que la crisi econòmica global ha afectat de manera directa el mercat laboral de les activitats turístiques el cert és que aquestes segueixen amb els seus cicles estacionals on la diferència amb períodes anteriors rau en el volum total d'ocupats, aturats i contractacions.

Una recuperació de la confiança per part d'empresaris i ciutadans permetrà millorar la situació actual d'aquestes activitats; probablement un augment del consum provocarà un augment de l'ocupació i la contractació i descens en la desocupació si bé, com sempre, cíclicament.